

NORSK OLJEMUSEUM

ÅRBOK 2002

NORSK OLJEMUSEUM

Landsverneplan for «oljeeventyret»

«Hvorfor ikke frede en plattform?» Dette var overskriften på et stort oppslag med riksantikvar Nils Marstein i Stavanger Aftenblad våren 2001. Marstein pekte på oljeplattformene som viktige industrielle kulturminner fra vår tid og fabulerte høyt omkring tanken på å ta vare på noen av disse ruvende konstruksjonene – som sterke symboler på utviklingen av det moderne Norge.

Riksantikvaren fikk støtte av generalsekretæren i Unesco, som ikke ville utelukke at Norge i framtiden kanskje bør nominere noen utvalgte oljeplattformer til den eksklusive «world heritage»-listen. Vil vi i framtiden kanskje oppleve at Ekofisk-tanken eller Troll-plattformen står på denne listen? I dag er fire norske kulturminner innlemmet i verdensarven: Bryggen i Bergen, bergstaden Røros, Urnes stavkirke og helleristningene i Alta.

Men hvor skal vi begynne? Hvordan kan vi som en kulturbevisst olje-nasjon skaffe oss et samlet vurderingsgrunnlag for denne problemstillingen, slik at relevante offentlige institusjoner innen kulturminnevernet i Norge kan ta fornuftige beslutninger om dokumentering og vern av petroleums-industriens industrielle kulturminne?

I Riksantikvarens «Verneplan for tekniske og industrielle kulturminner» (1994) oppfordres det til å utarbeide tematiske verneplaner i samarbeid mellom kulturminneforvaltningen og aktuelle etater. Dette er gjennomført

innen en rekke sektorer. Det foreligger i dag nasjonale verneplaner for; veier og broer, jernbanebygninger, telekommunikasjon, fyrstasjoner og forsvarsanlegg. Riksantikvaren foreslår at det på samme måte utarbeides en landsverneplan for «oljeeventyret» i samarbeid med Norsk Oljemuseum.

I Olje- og energidepartementets «Miljøhandlingsplan for olje- og energisektoren» (1999) konstateres det at petroleumssektoren er såpass ny i Norge at betydnings av anleg-

Finn E. Krogh (f. 1959) er direktør ved Norsk Oljemuseum. Han er utdannet cand. polit. ved Institutt for Administrasjon og Organisasjonsvitenskap ved Universitet i Bergen. Gjennom hovedfagsstudiet var han knyttet til forskningsprosjektet; *Politisk styring av petroleumsvirksomheten*, med reorganiseringen av Statoil som tema for hovedfagsavhandlingen (1987). Krogh har tidligere arbeidet som konsulent i Norwegian Petroleum Consultants i Bergen og vært prosjektleder/direktør for Norsk Villakssenter i Lærdal.

gene som kulturminner ikke er vurdert i en større sammenheng. Det slås fast at det vil være viktig å bevare en del av disse innretningene, anleggene og miljøene for framtiden – og at det er et mål; «å sikre at olje- og energisektorens kulturminner og kulturmiljøer ivaretas og forvaltes på en faglig forsvarlig måte».

I løpet av 2002 startet Norsk Oljemuseum sitt første fullskala dokumentasjonsprosjekt med «Kulturminne Ekofisk». Dette prosjektet er utviklet av museet i nært samarbeid med lisenshaver ConocoPhillips og har bred deltakelse fra relevante myndighetsorgan innen kulturminnevernet i Norge. Ekofisk-prosjektet er det første i sitt slag som systematisk sikrer et bredt spekter av kilder for å ivareta en mest mulig komplett og selektert dokumentasjon av et oljefelt. Museets arbeid med prosjektet gir nå verdifulle erfaringer for hvordan en slik oppgave bør håndteres, og vil være en viktig referanse for liknende prosjekter i framtiden. Prosjektet blir finansiert av Ekofisk-lisensen og skal ferdigstilles i 2004.

Etter hvert som flere olje- og gassfelt på norsk kontinentalsokkel de nærmeste årene blir modne for nedbygging og avvikling vil spørsmålet dukke opp om hva slags kulturminneverdier som er til stede og hva som bør gjøres for å ivareta disse. Riksantikvaren har gjentatte ganger uttrykt at det er et klart behov for en mer helhetlig og planmessig oversikt over de installasjonene som finnes på norsk kontinentalsokkel – og hvilke kulturhistoriske verdier de representerer. Det er vår oppfatning at planarbeidet må utvikles av museet i samarbeid med relevante fag- og myndighetsorgan. Et slikt verktøy vil gjøre myndighetene i stand til å vurdere aktuelle tiltak i forbindelse med nye avslutningsplaner, og vil samtidig ruste Norsk Oljemuseum til å fylle rollen som etatsmuseum og fagorgan i kulturminnespørsmål.

Olje- og energidepartementets miljøhandlingsplan viser til opprettelsen av museet som et ledd i arbeidet med å sikre dokumentasjon av norsk oljevirk-somhet for framtiden. En landsverneplan vil være museets viktigste veiviser i det langsiktige arbeidet med å innfri de sektormål som er formulert i miljø-handlingsplanen. Det er en sentral faglig ambisjon for museet å ta denne utfordringen på alvor. Vi ser derfor fram til å samarbeide med departementet og andre myndighetsorgan om å utvikle en landsverneplan for «oljeeven-tyret». Bare gjennom en slik prosess vil riksantikvaren kunne få svar på sitt spørsmål.

Stavanger, 10. april 2003

Finn E. Krogh
Direktør

